

Arteveldehogeschool
Bachelor in het onderwijs:
secundair onderwijs
(professioneel gerichte bachelor)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
3.1	Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
3.2	Werkwijze	5
3.3	Domeinspecifiek referentiekader	6
3.4	Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	6
4	Opleiding	8
5	Beoordeling	9
5.1	Doelstellingen opleiding	9
5.2	Programma	10
5.3	Inzet personeel	12
5.4	Voorzieningen	13
5.5	Interne kwaliteitszorg	14
5.6	Resultaten	15
6	Oordelen visitatiecommissie	16
7	Oordelen NVAO	17
8	Bijzonder kwaliteitskenmerk	18
9	Opmerkingen en bezwaren van instelling	21

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 16 juni 2008 heeft Arteveldehogeschool (Artevelde) bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de VLHORA. De aanvraag is ontvangen op 17 juni 2008.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Arteveldehogeschool.

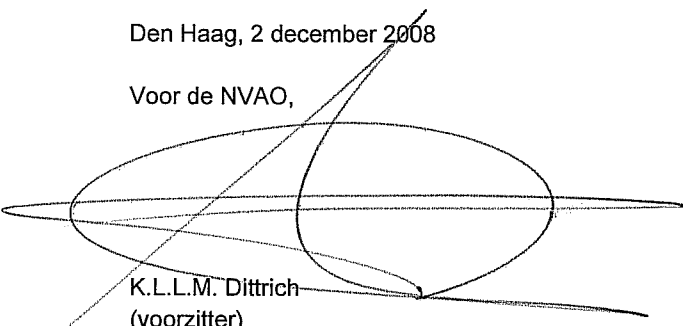
De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Arteveldehogeschool goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen, die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2008-2009 tot en met het einde van het academiejaar 2015-2016.

Den Haag, 2 december 2008

Voor de NVAO,

K.L.L.M. Dittrich
(voorzitter)

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 16 juni 2008 heeft Arteveldehogeschool bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs. De aanvraag is ontvangen op 17 juni 2008.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft Arteveldehogeschool een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: VLHORA.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005).

Bij mail van 10 oktober 2008 heeft de NVAO aan de secretaris van de visitatiecommissie nadere informatie gevraagd over de kwaliteit van de eindwerken. Op 21 oktober 2008 heeft de NVAO deze informatie ontvangen en betrokken bij haar besluitvorming.

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: VLHORA

Visitatiecommissie:

- Voorzitter: Valere Schodts, gewezen directeur Diocesane middenschool Diest (domeinspecifieke deskundigheid en visitatiedeskundigheid)
- Leden:
  - Joost Lowyck, hoogleraar en directeur Academisch Vormingsinstituut voor Leraren (AVL) KULeuven (domeinspecifieke deskundigheid)
  - Kees Freriks, directeur lerarenopleiding primair onderwijs Hogeschool Utrecht (domeinspecifieke deskundigheid en onderwijsdeskundigheid)
  - Rita Rymemans, docent Universiteit Antwerpen (domeinspecifieke deskundigheid en onderwijsdeskundigheid)
  - Laurent Genin, derdejaarsstudent professionele bachelor onderwijs: secundair onderwijs aan de Hogeschool Groep T Leuven (student)
- Secretaris: Lucia Van Hoof, stafmedemedewerker Kwaliteitszorg VLHORA

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 2 december 2005 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

De visitatie van de opleiding Onderwijs: secundair onderwijs aan de hogescholen gebeurde conform de werkwijze zoals die is vastgelegd in de 'Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR-VLHORA, februari 2005'.

Op 22 februari 2006 werd de commissie officieel geïnstalleerd.

De visitatiecommissie heeft een domeinspecifiek referentiekader voor de opleiding opgesteld en aan de opleidingen bezorgd.

Elk commissielid heeft het zelfevaluatierapport en de bijlagen bestudeerd, de geselecteerde eindwerken gelezen en zijn argumenten, vragen en voorlopig oordeel vastgelegd in een checklist, waarvan de secretaris een synthese heeft gemaakt. De synthese werd uitvoerig besproken en beargumenteerd door de commissieleden.

Het visitatiebezoek aan de opleiding Bachelor in het Onderwijs: secundair onderwijs van Arteveldehogeschool vond plaats op 5, 6 en 7 februari 2007.

Tijdens de visitatie werd gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van alle geledingen die bij de opleiding betrokken zijn. Tijdens de visitatie werd bijkomend informatiemateriaal bestudeerd en werd een bezoek gebracht aan de instelling met het oog op de beoordeling van de accommodaties en de voorzieningen voor de studenten.

De secretaris heeft in samenspraak met de voorzitter en de commissieleden, op basis van het zelfevaluatierapport, de checklisten en de motiveringen een ontwerp opleidingsrapport opgesteld.

Het ontwerp opleidingsrapport werd aan de hogeschool gezonden. De reactie van de opleiding op het ontwerp opleidingsrapport werd door de commissie in een slotvergadering besproken. De commissie stelde ook een vergelijkend gedeelte op. Hierin worden de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de visitatie vergelijkenderwijs weergegeven.

In een aantal gevallen leidde de reactie van de opleiding tot een aanvullend bezoek door (een afvaardiging van) de visitatiecommissie om de nieuwe informatie verder te verifiëren. De resultaten van het aanvullende bezoek aan de betrokken opleiding werden door de voltallige visitatiecommissie besproken.

Alle oordelen en wegingen gebeurden volgen de beslisregels zoals geformuleerd in de *Handleiding onderwijsvisitaties*.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

In september 1998 werd het besluit van de Vlaamse regering betreffende de basiscompetenties van de leraren goedgekeurd. In 2000-2001 liet de minister een evaluatie uitvoeren van de lerarenopleiding, ook van de basiscompetenties. Deze besprekingen hebben geleid tot een ontwerp van besluit dat op het moment van de visitatie nog niet was vastgesteld. Wat de basiscompetenties betreft bleef het besluit van 1998 nog steeds van kracht. Het ontwerp van besluit waarover reeds gecommuniceerd werd met de departementen lerarenopleiding kon evenwel als een geactualiseerde leidraad worden gebruikt. Dit impliceert dat de visitatiecommissie onder andere aandacht had voor de wijze waarop de opleidingen de actualisering vorm (zou) geven in hun programma aan zorgbeleid en gelijke kansen en aan de competenties in verband met het gebruik van ICT.

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstreekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;

- De commissie bestond uit 5 leden inclusief een student. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.
- Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat deskundigheid op het gebied van het aangeboden bijzondere kwaliteitskenmerk voldoende aanwezig was.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- beroepsprofielen;
- wettelijke eisen (basiscompetenties leraar).

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Arteveldehogeschool is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

- instelling: Arteveldehogeschool
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging(en): Gent
- graad en de kwalificatie: Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs
- niveau en oriëntatie: professioneel gerichte bachelor
- studieomvang: 180 studiepunten
- afstudeerrichtingen: geen
- onderwijstaal: Nederlands
- studiegebied: Onderwijs
- titel die houders van de graad van deze opleiding kunnen voeren: geaggregeerde voor het secundair onderwijs – groep 1
- aard van de aanvraag: accreditatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditatierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet¹;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'²;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan³.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

Het domeinspecifieke referentiekader van de opleiding ligt in lijn met het domeinspecifieke referentiekader, dat voorafgaand aan de bezoeken werd ontwikkeld door de Visitatiecommissie op basis van de door de opleidingen aangereikte kaders.

De doelstellingen van de opleiding zijn duidelijk gericht op de bij decreet en bij besluit vastgelegde competenties op het niveau van een beginnende beroepsbeoefenaar.

Het opleidingsconcept wordt consequent benut bij de afstemming van de doelstellingen op de basiscompetenties.

Het opleidingsconcept is een degelijk beleidsinstrument dat de opleiding draagt.

Het opleidingsconcept is dynamisch en de betrokkenheid van de lectoren, de studenten en het beroepenveld bij de ontwikkeling van het opleidingsconcept is groot.

De doelstellingen en de eindkwalificaties worden duidelijk getoetst bij het brede beroepenveld, met ruime aandacht voor vernieuwing en een ruime taakstelling van de leraar.

¹ Art.7 en 8 van het reglement ' tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

² Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

³ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

De opleiding engageert zich duidelijk maatschappelijk.
De opleiding profileert zich helder in het landschap van Vlaamse lerarenopleidingen, in lijn met nationale en internationale ontwikkelingen op het vlak van onderwijs, wetenschappelijke onderbouw en maatschappelijke context.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score 'voldoende' voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

De geformuleerde competenties zijn goed vertaald en verwerkt in het programma.
De relatie tussen doel en inhoud is duidelijk geëxpliciteerd.
De aansturing van het programma is organisatorisch sterk door de gepaste participatie van alle relevante betrokken partijen.
De gedifferentieerde benadering van elke student wordt consequent omgezet in het heldere aanbod van combinatiemogelijkheden en flexibele trajecten.
De opbouw van het modeltraject is duidelijk en coherent en sequentieel opgebouwd.
Het opleidingsprogramma wordt voortdurend geactualiseerd en professioneel gericht door contacten met de onderwijswereld en de maatschappij.
De aandacht voor maatschappelijk engagement wordt uitgewerkt in de interdisciplinaire en vakoverschrijdende activiteiten en projecten.
Het stageconcept en organisatiekader zijn sterk uitgewerkt.
Het StaP-project beoogt en realiseert een optimale begeleiding van de student in zijn groei tot volwaardige leerkracht.
De eindwerken worden als ontwikkelingswerk beschouwd en plaatsen de opleiding op een strategische positie ten opzichte van de universiteiten.
De studielast is aanvaardbaar maar de commissie raadt aan om te onderzoeken welke stappen kunnen worden gezet om het aantal respondenten bij de studietijdmetingen representatief te houden. Het is raadzaam bij de studenten structureel en systematisch te peilen naar de studiebelemmerende en -bevorderende factoren om gepaste acties te kunnen ondernemen. Studietijdmetingen moeten ook effectief uitgevoerd worden bij de studenten van het eerste en tweede opleidingsjaar.
Een duidelijk concept van en een visie op 'hanteren van werkvormen' is als voorafbeeldend onderwijs aanwezig.
De ontwikkelingslijn doorheen de opleiding van aanvankelijk sterke externe sturing naar een toenemende zelfsturing wordt gereflecteerd in de gepaste werkvormen.
De visie op toetsen en evalueren is helder en past in een assessmentfilosofie.
De toetsen en evaluaties worden transparant georganiseerd, toegelicht en uitgevoerd.
Het instroombeleid wordt doelgericht uitgewerkt en toegepast, duidelijk rekening houdend met de diversiteit van de instroom.
De visie op internationalisering is helder, wat zich concretiseert in de aanpak.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score 'voldoende' voor het onderwerp Programma. De NVAO sluit zich aan bij de aanbevelingen van de commissie m.b.t. de studietijdmetingen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

Er wordt een degelijk personeelsbeleid uitgestippeld en uitgevoerd.

Het onderwijzend en ondersteunend personeel dat het programma realiseert is erg gemotiveerd.

Er wordt een grote diversiteit aan expertise van de medewerkers nagestreefd en gerealiseerd.

De systematiek van plannings-, functionerings- en evaluatiegesprekken is duidelijk en transparant.

Professionalisering maakt deel uit van de opdracht van elk personeelslid, en dit wordt ondersteund en bewaakt.

Internationalisering behoort tot het professionaliseringsaspect in de opleiding.

Heel wat beleidskaders, procedures en systematiek zijn ontwikkeld met voldoende autonomie en vrijheid voor creatief handelen van de medewerkers.

De administratieve lasten worden zoveel mogelijk van de lectoren weggenomen, wat duidelijk bijdraagt tot een grote mate van vrijheid bij het uitvoeren van hun kerntaak.

De dienstverlening door de diensten van de hogeschool wordt ervaren als ondersteuning van de processen in de opleiding.

De student-docentratio is vrij hoog.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score 'voldoende' voor het onderwerp Inzet personeel.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

De Facilitaire Dienst van de hogeschool is gericht op de ondersteuning van de kernprocessen in de opleidingen en de diensten.

De kwaliteit van de huisvesting is goed, de gebouwen zijn modern en de campusinfrastructuur is actueel.

Alle onderwijsruimtes zijn didactisch goed uitgerust met ondersteunende apparatuur om het onderwijs mogelijk te maken.

De studenten maken efficiënt gebruik van de mediatheek die degelijk is uitgerust.

Het digitaal leerplatform en Sovoarte zijn beide belangrijke ondersteunende faciliteiten, die elk op hun terrein in hun opzet slagen.

De opleiding heeft zicht op de instromende populatie, op de doorstroom en de uitstroom, en koppelt haar beleid daaraan.

Het beleid met betrekking tot instroom-, doorstroom- en uitstroombegeleiding is sterk uitgewerkt.

De begeleiding is degelijk gestructureerd en op verschillende vlakken actief.

Tussen de verschillende diensten van begeleiding gebeurt veel overleg en zij zijn goed op elkaar afgestemd.

De studenten kennen en waarderen de diensten van begeleiding.

De studenten worden bij internationaliseringsinitiatieven goed begeleid.

De verantwoordelijken hebben blijvend aandacht voor de bekendheid met en het gebruik van de vele begeleidingsvormen.

In elke aanpak en benadering van de begeleiding is de kwaliteitscirkel aanwezig en wordt deze voortreffelijk gevolgd.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score 'voldoende' voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

Het kwaliteitsbeleid en de aanpak van de integrale kwaliteitszorg is met visie en transparantie ontwikkeld.

Kwaliteitszorg is nadrukkelijk aanwezig en sterk uitgebouwd.

Kwaliteitszorg realiseert een erg dynamische PDCA-verbeteringscyclus.

De beoogde versmelting van de top-down- en bottom-upbeweging bij de totstandkoming van het opleidingsplan en het kwaliteitsplan resulteert in een zinvolle, doelgerichte en gedragen synthese van verbeteringsdoelen.

De opleiding komt systematisch tot maatregelen ter verbetering met betrokkenheid en inspraak van alle relevante partijen.

Er wordt teruggekoppeld naar de betrokkenen.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score 'voldoende' voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport. De NVAO heeft bij haar overwegingen rekening gehouden met de aanvullende informatie die ze op 21 oktober 2008 van de secretaris van de visitatiecommissie ontvangen heeft. Die informatie toont aan dat de opgeleverde producten van het eindwerk in de regel van goede kwaliteit zijn, relevant voor de praktijk en theoretisch voldoende onderbouwd. Het eindwerk wordt vaak gemaakt in samenspraak met de StaP-school waardoor meerwaarde voor het werkveld ontstaat. De beoordeling van de kwaliteit van het eindwerk door de opleiding is voorwerp van een degelijke procedure, zodat de scores goed in overeenstemming zijn met de inhoudelijke kwaliteit van de eindwerken en een indicatie zijn voor het gerealiseerd niveau. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

Het niveau van en de gestelde eisen aan het normtraject worden door een duidelijk uitgewerkt en gedocumenteerd systeem bewaakt.

Het werkveld en bijzonder de StaP-scholen zijn erg tevreden over de studenten en de afgestudeerden.

De resultaten op het vlak van gerealiseerd niveau en onderwijsrendement hebben een duidelijke plaats in de kwaliteitscyclus van de opleiding.

Het rendement van de opleiding is voor alle aspecten goed.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score 'voldoende' voor het onderwerp Resultaten. De NVAO heeft hierbij ook de aanvullende informatie betrokken die ze op 21 oktober van de secretaris van de visitatiecommissie ontvangen heeft.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	facet	oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	E
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef ⁴	nvt
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	E
		3.2 kwantiteit	G
		3.3 kwaliteit	E
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	E
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	G
		5.2 maatregelen tot verbetering	G
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

O: onvoldoende; V: voldoende; G: goed; E: excellent

⁴ Enkel voor masteropleidingen

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel van de NVAO: positief

O: onvoldoende; V: voldoende

8 Bijzonder kwaliteitskenmerk

Bij de aanvraag voor accreditatie voegde de Arteveldehogeschool een aanvraag voor een bijzonder kwaliteitskenmerk toe. Het betrof het volgende kenmerk :

“StaP, een stagepartnerschap: een innoverend en participatief model op weg naar leraarschap”.

Facet 1 Differentiatie en profilering

Oordeel van de visitatiecommissie: **excellent**

Het nieuwe stageproject van de opleiding werd ‘StaP’ genoemd, wat staat voor StageProject, StagePlatform en StagePartnerschap. Achter dit letterwoord schuilt ook de symboliek van de stap vooruit, de stap in de goede richting, de opstap naar, de stap van opleiding naar werkveld. Na grondige evaluatie en bijsturing op verschillende niveaus werd overgegaan tot een veralgemening van het pilootproject.

De student kan zichzelf pas ten volle ontplooiën als leraar als hij uitgebreid kennismaakt en proeft van de expertise van beide partners: de opleiding enerzijds en het werkveld anderzijds. Dit geldt voor elke lerarenopleiding. De manier van samenwerken met het werkveld is echter erg verschillend. Met het stageproject StaP is de opleiding bachelor in het Onderwijs: Secundair Onderwijs van de Arteveldehogeschool de eerste die concreet vorm geeft aan een gestructureerd netwerk waarbinnen de beide partners hun plaats hebben. Er is een partnerschap ontwikkeld tussen de lerarenopleiding en de secundaire stagescholen op basis van gelijkwaardigheid. Door intensieve contacten leren de beide partners elkaars doelen en noden kennen, en ontwikkelen alle betrokkenen een gedeelde visie op goed leraarschap. Beide partners hebben duidelijk zicht op elkaars capaciteiten en pijnpunten, en zoeken in gemeenschappelijk overleg naar de beste oplossing voor een optimale begeleiding van de stagestudenten. StaP is een uniek netwerk tussen het werkveld en de opleiding, maar ook tussen medewerkers, directies en leerkrachten/mentoren van verscheidene secundaire scholen. Door geregeld met elkaar te overleggen, ervaringen uit te wisselen en expertise te delen, groeide StaP uit tot een sterk partnerschap, waarin alle partners elkaars kracht versterken. Het is die sterkte, ontstaan door de duidelijke structuur die aan de basis ligt, die StaP maakt tot een stageconcept dat nieuw is voor Vlaamse lerarenopleidingen.

Het StaP-project werkt met duidelijke basislijnen, die tevens de krachtlijnen zijn. Het verschil met het eerder traditionele stagebegeleidingsmodel wordt duidelijk door een organogram en door de omschrijving van de verschillende StaP-actoren en hun specifieke rol binnen StaP. Daarnaast worden in het partnerschapsmodel duidelijke netwerken ontwikkeld. De communicatielijnen zijn transparant, de mate van betrokkenheid kan gevisualiseerd worden. Deze duidelijkheid en de daarmee gepaard gaande doorgedreven taakverdeling zijn vrijwel uniek voor Vlaamse lerarenopleidingen. Uit het promotieonderzoek van A. Schepens (Universiteit Gent) blijkt dat het StaP-model significant verschilt van het traditionele stagemodel.

Het StaP-team werkt continu aan de disseminatie van het project in het Vlaamse onderwijslandschap. Door deel te nemen aan studiedagen en congressen in binnen- en buitenland, kan het ideeëngoed van het partnerschap ook ruimer worden getoetst. De nauwe samenwerking met de Hogeschool Windesheim in Zwolle, ontstaan als een gevolg van deelname aan congressen, is hiervan een goed voorbeeld. De visie van de Nederlandse collega’s op leerwerktrajecten en het idee van opleidingscholen hebben onder andere bijgedragen tot een kritische reflectie op StaP.

De commissie meent dat het stagemodel StaP een voorbeeld is van een sluitend partnerschap tussen lerarenopleiding en stagescholen, dat duidelijk efficiënt en effectief werkt op basis van gelijkwaardigheid. Dit vernieuwende stageconcept is uitgewerkt voor de uitgroei-stage van derdejaarsstudenten. Het StaP-traject is zorgvuldig opgebouwd en geïmplementeerd. Concreet haalt de commissie de volgende aspecten aan die de stagecontext van de opleiding duidelijk als innoverend differentieert en profileert:

- partnerschap tussen lerarenopleiding en het werkveld op basis van gelijkwaardigheid;
- gedeelde verantwoordelijkheid van de opleiding en de stageplaats bij begeleiding en beoordeling van de student;
- sterke verwevenheid van theorie en praktijk;
- gespecialiseerde vorming van alle betrokkenen (opleiding en school);
- het uitrusten van de student met de nodige startcompetenties (totaaloptreden, schoolopdracht);
- nadruk op zelfreflectie en groei.

Deze modelgestuurde aanpak kan een voorbeeldfunctie hebben voor andere opleidingen in binnen- en buitenland.

Facet 2 Kwaliteit

Oordeel van de visitatiecommissie: **excellent**

De commissie erkent de voortrekkersrol die de opleiding heeft opgenomen voor het optimaliseren van de stages.

Daarmee vervult de Arteveldehogeschool een modelfunctie in een proactief stagebeleid. Bovendien wordt door het StaP-model ook het afnemende veld gediend: de mentoren worden gevormd en alle stagebegeleiders, StaPschoolbegeleiders en mentoren in en buiten de hogeschool komen in toenemende mate op eenzelfde lijn te staan. Dat werkt bevorderend voor de studenten en het werkveld.

De commissie stelt vast dat StaP ondubbelzinnig bijdraagt aan de kwaliteit van de opleiding. De verschillende partners zijn het daarover roerend eens. Het is een hedendaagse, moderne visie op de ontwikkeling van jonge mensen in samenhang met de latere beroepsuitoefening. Het draagt bovendien bij tot de aantrekkelijkheid van het beroep. De resultaten van de bevestigingen tonen aan dat de stage en vooral de stagebegeleiding door StaP sterk is verbeterd. Ook uit de gesprekken met verantwoordelijken en het werkveld blijkt een degelijke implementatie van het StaP-model. In die zin is er ook vooruitgang geboekt doorheen de jaren.

Het stageconcept en de realisatie ervan worden door de opleiding geregeld getoetst aan de mening van diverse betrokkenen, in het bijzonder de studenten en de partners van het werkveld. De resultaten van een dergelijke toetsing worden opgevolgd, processen worden bijgestuurd, nieuwe acties gepland.

Facet 3 Concretisering

Oordeel van de visitatiecommissie: **goed**

Het nieuwe stageconcept is duidelijk geïntegreerd in de opleiding. Het StaP-model is realistisch in de praktijk gebracht en de netwerking tussen de actoren is sterk. De opleiding heeft het traject zorgvuldig opgezet, goed en gedoseerd geïmplementeerd, en het wordt door de opleidingsverantwoordelijken zorgvuldig opgevolgd. StaP draagt ongetwijfeld bij tot een verdere profilering van de opleiding. De hogeschool zou daar wellicht nog meer ruchtbaarheid aan kunnen geven.

De waardering van de studenten en het werkveld is groot. De scholen/mentoren voelen zich erkend in hun deskundigheid. De commissie stelt een optimale 'verknoping' van theorie en praktijk vast. De groei naar volwaardig leraarschap met de basiscompetenties als referentiekader is ook duidelijk merkbaar tijdens de gesprekken met de studenten.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering samenvattend oordeel van de visitatiecommissie over het Bijzondere kwaliteitskenmerk

StaP levert een betekenisvolle bijdrage aan de differentiatie en profilering van de opleiding in het hoger onderwijs.

StaP levert een duidelijke bijdrage aan de kwaliteit van de stage en de opleiding in haar geheel.

StaP heeft een voortrekkersrol in de operationalisering van de indicatoren die de opleiding waardevol acht voor haar beleid.

StaP is niet alleen voor de studenten, maar ook voor het afnemende veld van grote betekenis.

StaP slaagt erin om synergie te creëren tussen de opleiding en het professionele werkveld, wat ook van grote invloed is op de overgang van onderwijs naar werk. De praktijkschok wordt erdoor verminderd.

Op basis van voorgaande stelt de visitatiecommissie dat de opleiding de vermelding van het bijzondere kwaliteitskenmerk verdient.

Overwegingen NVAO:

Op basis van de bevindingen uit het visitatierapport, komt NVAO tot de volgende overwegingen :

- De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van het facet 'differentiatie en profilering'.
- De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van het facet 'kwaliteit'.
- De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van het facet 'concretisering'.

Besluit van de NVAO over het Bijzondere kwaliteitskenmerk "StaP, een stagepartnerschap: een innoverend en participatief model op weg naar leraarschap":

De NVAO besluit derhalve, gelet op de positieve oordelen op de drie onderliggende facetten, het bijzonder kwaliteitskenmerk "*StaP, een stagepartnerschap: een innoverend en participatief model op weg naar leraarschap*" toe te kennen aan de opleiding Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Arteveldehogeschool.

9 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

Het instellingsbestuur heeft geen opmerkingen of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

Het accreditatierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van Arteveldehogeschool uitgevoerd door VLHORA.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 30

F 31 70 312 23 01

E info@nvao.net

W www.nvao.net

Aanvraagnummer # 3021

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2008-2009 tot het einde van academiejaar 2015-2016.